

ATESTĂRI ROMÂNEȘTI DIN RUSIA DE NORD-VEST ÎN SECOLELE XI-XVI (cercetări preliminare)*

Vlad Ghimpu

Românii cu numele scrise în haina grafică rusească îi întâlnim în Novgorod, începând din secolul XI. Având o mai mare deschidere decât cele sneziabile, în letopisețele Novgorodului aristocratic apar menționați mai mulți boieri influenți sau, uneori, și orășeni sau slugi. Cazul lui Dudică (Дудика) din anul 1055, holop al episcopului Luca, trebuia să fi produs o vâlvă mare, când s-a ridicat împotriva stăpânului său, care de frică fuge la Chiev, iar când se întoarce prelatul în Novgorod, primul avea să plătească în anul următor, cu nasul și mâinile tăiate, urmând să fugă și el la nemți (НПЛ 1950, 183; ПСРЛ IV 2000, 118, 583), în Livonia. În anul 1194 este ucis boierul Zavid Negocevic (Негочевич), iar în 1200 este ucis boierul Roman Pohta (Пъкта), ce s-ar fi numit Pohta, după numele altui personaj din același pasaj, ca fiu, Nezdila Pohtiniț' (Нездила Пъхциницъ), sau Pohcinici, după particularitățile rusei novgorodene. Alte personalități din secolul XIII: Michifor Tudorovici (Микифор Тудоровиц), voievodul (tysjațkij), al doilea om după posadnik, Boris Negoțevici (Борис Негоцевич) s-a scris și Negocevic, dată fiind fluctuația lui *c* și *ț*, credem că provenea, ca și Zavid, dintre neguțători de origine români, Ivanko Tudorovici (Иванко Тудоркович), Iakim Vluncovici (Яким Влунковиц), scris și *V Luncovici*, adică *Din Luncă*, de asemenea, Ghiureata Pineșcinici (Гюрята Пинещичич), Mihailo Pineșcinici (Михаило Пинещичич), probabil, ambii provenind de la numele românesc Pineș (<*pin*+*suf-eș*), Michifor Manuskinici (Микифор Манускинич) sau Manuskinici (de la mănuașă?). În anul 1188 Semion Dâbacevic (Дыбачевич), numele românesc era Dibaci, construiește biserică de piatră Adormirea Maicii Domnului în mănăstirea Sf. Arcadie, iar în 1367 Sava Cuprov (Купров, de la cupru?) este trimis sol în Țara Nemțescă. Într-o solie la marele sneaz al Moscovei Ivan Kalita va participa în anul 1339 printre alții și un alt boier Silvestr Voloșevici (ПСРЛ IV 2000, 267, 350) originea română a căruia rezultă clar de la numele său.

* Acest articol constituie o continuare a cercetărilor autorului publicate anterior. A se vedea Ghimpu 2009, 79-92.

O mahala a orașului Novgorod se numea Radocovici, ce provenea de la un Radoc (Радок) sau Răduc, mai probabil, transformat, inclusiv, numele unor prim demnitari în lista posadnicilor – Micula, Ivan Mutorița și Mihail Moturicin (НПЛ 1950, 164), ca fii, diferiți sau ai aceluiași, Mutur, nume pe care l-am mai întâlnit în *Povest' vremennyh let* (ПВЛ 1950, 231). Letopisețul novgorodean confirmă și completează cea mai veche cronică rusă cu alte informații din secolele XIII-XIV. Un personaj, Saracea (Сарача), slugă al lui Rodion Nesterovici (ПСРЛ IV 2000, 1337), e sugestiv pentru poziția lui socială precară.

Mulți români, prin adoptarea numelor creștine comune, erau asimilați și deja nu mai puteau fi recunoscuți printre ruși. Un caz interesant ni-l prezintă boierul novgorodean Constantin Vreaceslavici, mort în anul 1247, iar numele în călugărie l-a avut Anchidin (Анхидин) (ПСРЛ IV 2000), posibil de la *a închide?*, singur sau de alții, nu putem ști. Letopisețele Pskovului conțin unele date, deși mai târzii, prin care recunoaștem onomastice românești. Aproape toate se referă la secolul XV. Micula Pavlovici, posadnik al Pskovului la 1410 și mai târziu, Odanij Isidor, judecător (1463), provenind probabil de la Dan, Nasonov Nichita (1471), are cuvântul *nas* la bază, ce denumea atunci nu știm exact, poate nasul mare, în loc de *năsoi* actual, sau asimilat astfel în cadrul limbii ruse, Borodin Grigorij Umâl (Umil) (ПСРЛ V 2000, 198).

Letopisețele rusești s-au inițiat, ca și alte opere oficiale medievale, în calitate de scrieri politice, prezentând, mai întâi, viața dinastiei conducătoare sau, în Novgorod, s-au afirmat ca ideologie aristocratică. Să ne adresăm și altei categorii de izvoare din nordul rusesc, unui formidabil fenomen al scrisului, ce a demonstrat o largă cunoaștere de carte printre cetățenii simpli, pe scoarță de mesteacăn. Ele pot fi comparate cu scrisorile din Roma antică pe tăblițe de ceară, alteori în calitate de mici registre de împrumuturi, de cheltuieli sau chiar ca niște caietele de exerciții în ale scrisului pentru copii. În aceste acte, mândria pe

drept cuvânt a culturii ruse din epoca medievală, de asemenea, vom întâlni și români. Pentru cercetătorii ruși, în primul rând, să-l menționăm pe descoperitorul acestor scoarțe A.V. Arțihovskij, a constituit o dificultate interpretarea numelor românești, – s-au făcut unele încercări prin atragerea unor cunosători ai limbilor finlandeză și baltice, vecini ai novgorodenilor, care, evident, tot nu le-au putut înțelege. Le prezentăm în continuare. O listă cu datornici : *У Мику 2 кунници* (Lui Mic (sau Mica feminin) doi jderi) (sec. XIV-XV, nr. 2), altul, *Фетинья* (sec. XIV-XV, nr. 28), Fetinia, nume aduse de români, *40 беле в Пуе* (sec. XIII, nr. 52), localitate Puia, *а у Микулицу сокол* (lui Miculiță un vultur, sec. XIII-XIV, nr. 54). *Се приказъ о Микули Куцевеи...* (sec. XIV, nr. 93), nume cunoscute, Micula și Cuțe (Cuți, Куци), ultimul întâlnit și în *Povest' vremennych let* (ПВЛ 1950, 231). *От Богош ко Оуике. Водаи зривеноу истъ(ц)оу* (sec. XII, nr. 114), Vogoș din Buhuș (<*buhă*), în alt act: *...не ходи ко Шедьре* (Ședere, <*a șede*) (sec. XII, nr. 118).

Приказо от Григорие ко Домоне... (sec. XIV, nr. 134), poruncă de la Grigorie către Doman. *У Окиша 2 кади ржи...* (sec. XV, nr. 161), împrumut sau datorie lui Ochiș (<*ochi*+suf.-iș), două măsuri de secară. На *Домитре възяти доложзие* (încep. sec. XIII, nr. 202), datorie la un Domitre, apropiat de Dumitru. *Приказо от Григорие ко Домене...* (sec. XIV-XV, nr. 259), un alt personaj Grigorie către Domna, nume românești. *У Кондра... возми полосорока...* (sec. XIV, nr. 260), s-ar putea să fie Codrea sau Condrea actual, dacă nu era rusecul Kondrat. *От Фларя... портище зелени* (sec. XIV, nr. 262), numele Flor, răspândit la ruși, aici Florea, redă împrumutul românesc precresțin. *От Фларя, от Коя 5...* (sec. XIV, nr. 263), alt nume Florea și Coi, probabil. În continuare: *...слушате Домни и ты* (sec. XIV-XV, nr. 265), ascultă pe Domna și tu. *Приказ от Ондrejaна Михаиловичи к Пуцне* (sec. XV, nr. 303), un mesaj către Puțna, Puțin sau altceva. Un grup de persoane, cum se vede, deloc întâmplători numiți împreună: *У Илее, у Тудора...* *У Страхона* (Zdrahon). *У Надея. У Хоцу у сына его...* *У Селяте...* *У Несула...* *У Станяте...* *У Иелее...* (sec. XIII, nr. 348), – Plei, Tudor, Zdrahon, Nadei, Hoțu, Nesul, articulat, un alt Ielei (identic cu Ilie?), aproape toate numele sunt românești, Nesul-Neșul actual, mai puțin Seleat și Staneat, care a dat ulterior Stan. *Сътъпан Таишенъ* (sec. XIV, nr. 366), numele de la tăiș (<*a tăia*). *От*

Олфоромея к Доманцю и ко... (sec. XIII-XIV, nr. 391), de la Varfolomei către Domanet, al doilea este diminutivat în cadrul limbii ruse, Doman astăzi Duman (se mai numesc vitele după ziua nașterii de duminică, într-o perioadă se numeau și oamenii, așa cum la slavi se numeau Nedelea), *...у Домитра 2 зривнь намо, ...у Колокы...* (sec. XIII-XIV, nr. 410), repetat Domitr și un Coloc sau probabil Colac. *А серебромъ хо(ди)лъ Григореи Фларевъ...* (încep. sec. XIV, nr. 417), este Grigorei Florea. *От Домитрако ко Феларю и ко...* (sec. XII-XIII, nr. 443), probabil avem un Dumitrache către Florea. *Аже не боуде кунъ оу Рашка...* (mijl. sec. XIV, nr. 478), este un Rașco, *оу Доуде в Гостьмеричах...* (sec. XIV, nr. 492), Duda-Dudă, nume răspândit în această perioadă, *село Кокова* (sec. XIV-XV, nr. 494), satul de la Cocă, posibil, în altă inscripție este *Домьника* (sec. XII, nr. 503), nume adus de români. *У Домана въ Микулин... коробы соли* (mijl. sec. XV, nr. 568), ... *от него Рошко* (sf. sec. XII, nr. 602), mai avem un Doman din Miculin și un altul Roșca.

Destul de interesante, două inscripții din orașul Rusa Veche (Старая Руса): *У Микуле 5-къ куне* (sec. XII, nr. 5), ... *оу Стреина 2 кнь* (sec. XI, nr. 13), Micula și Strein, alte nume românești. Din orașul Pskov, una dintre scoarțele de mestecăan, dataată în primul sfert al secolului XIV, prezintă interes prin aspectul său românesc, cu prima parte a ei: *А оу Даних с Доубоничи двои сапоги. Оу Кюрила оу Соухмина сына. Из мази* (Щ)... (**Лабутина, Костючук** 1981, 71-76). Noi ne alăturăm acelor cercetători care au văzut în prima propoziție numele Dan, el se confirmă și din alte surse, cu atât mai mult, deoarece până acum nu s-a luat în considerație varianta ca să fi aparținut unor români. Astfel, din letopisețe și din scoarțele de mestecăan s-au atestat nume românești pe durata existenței republicii novgorodene consecvent începând din secolul XI și în următoarele veacuri până în al XV-lea.

La sfârșitul secolului XV și în prima jumătate a secolului XVI în teritoriile novgorodene, integrate în statul rus centralizat, au avut loc mai multe recensăminte agrare, necesare pentru a fixa impozitele ce trebuiau plătite deja marelui cneaz al Moscovei. Consemnate în așa numite *Писцовые книги*, vom analiza indicele de nume și indicele geografic (НПК 1915), interesante pentru noi printr-o bogată colecție de onomastică românească, iar ceea ce e mai important, că, deși târzii, ele confirmă și largesc datele anterioare din celelalte izvoare documentare.

Indice de nume

Агафонов Гаврил Фалкин (Falchin, <fal-că), 5, 111. Амосовъ Мелех Остапов (Ostašov <ostaș), 5, 278. Амосов Микула (Micula, <micul+a) Васков, 5, 308. Афоносков Осташ (Ostaș) Дмитроков, 5, 81. Балаш (Balaș, Bălaș, <bală+suf.-aș) Семен, 2, 323. Балашка (Balașca, <bală+suf.-aș) Иван, 1, 128. Баташов (Batašov, <*bătaș, bătacî, <bate+suf.-aș, unealtă) Иван, 4, 276. Батов (Batov, <bate, rusescul бат=дубина, колотушка, ieșit din uz poate proveni, ca și în celelalte limbi slave, din românescul bate) Иван, 1, 316. Батуа (Batuta), <bătută, dans popular, în trecut putea însemna și altceva (<bate), 4, 280. Бачин, are ca structură substantivul rădăcină бач+suf. posesiv -ин, (Bacin, <baci+suf.-in, fiul unui baci) Своитин Щавов, пом., 4, 565\5, 652. Бачин (Bacin) Семен Иванов, пом., 6, 564. Бачин (Bacin) Третьяк Щавеев, пом., 4, 565. Бачин (Bacin) Щавей Тимофеев, пом., 4, 565. Белавин Осташ (Ostaș) Родионов, 5, 349. Боаровский (Boarovskij, bouar, <bou+suf.-ar, îngrijitor de boi) Андрей Юрьев, пом., 5, 24.

Бобан (Boban, <băban) Степан, 1, 674. Бобач (Bobaci, <băbacă, băbaci, posibil și boboci) Иван, 2, 445. Бобе (Bobe, <boabe) Дмитрий, 1, 114. Бобей (Bobei, <boabe+i, Babei, nume de familie) Дементий, 5, 336. Болан (Bolán, ?<bălan) Ермак, 1, 674. Болта (Volta, <boltă) Иван, 1, 409. Борисов Микула (Micula), пом., 3, 25. Бот (Bot, <bot) Иван, 1, 112. Ботов (Botov, <bot) Василий, 1, 152. Cuvântul бот (=небольшое судно) este și în limba rusă, argumentul nostru poate constitui existența poreclei și numelui de familie la români – Botea (cf. următorul). Ботятин (Boteatin, <Botea, bot+suf.-ea, gură mare) Олук, 4, 312. Бошин (Boșin <boașă) Аникий, 1, 627. Бошкин (<boașă) Ермак, 1, 627. Бошкин (<boașă) Иван, 1, 627. Бубинов Микула (Micula), 4, 429. Буборков Григорий Микулин (Miculin), пом., 1, 280. Буборков Перша Микулин (Miculin), пом., 1, 611. Бузов (Buzov, <buză) Федор, 4, 389, poate fi rusescul бузá, posibil a existat și o influență românească a acestui cuvânt, cf. бузан (Vasmer, I), ‘cocostârc’, aluzie la ciocul (buza) mare, cu suf. -an îl apropie de cuvinte românești. Бука (Buca, <bucă) Пров, 1, 649, ca și în limba rusă, are două sensuri, inclusiv în limbajul copiilor, când se află sus, pe pat, ca să nu cadă să pălească buca, este poligeneză sau au apărut în rezultatul unor influențe urmează încă a fi precizat. Spre deosebire de Vasmer, cu exemple mai târzii, *Словарь русского*

языка XI-XVII вв. dá numai o variantă: букъ (arbore). Букин (Buchin, <bucă sau букъ) Андрей, 3, 891. Бульня (Bulânea <bulă), 6, 258. Бульчов (<bulă) Плакса Климов, 6, 436. Буня, Vasmer îl etimologiza din бунеть, prounem și varianta românească, care a existat în Rusia, totuși, opus sensului rusesc (Bunea, <bun+suf.-ea, om bun), 6, 95. Бурец (Bureț, ciuperca <burete, bureți), 3, 723, 6, 95, 98. Бурец (<burete) Иван, 5, 264. Бурман Микула (Micula), 6, 829.

Бурулин, este exemplul rotacizant al lui bunul (Burulin, <Burul, Bunul), Иван Аврамов, пом., 5, 6. Бурулин (Burulin) Федор, пом., 5, 32, 290. Бурцов (Burțov <bureți sau burt(ă), posesiv) Антон, 2, 75. Бурцов (Burțov) Василий, 6, 1062. Бурцов (Burțov) Иван, 4, 384. Бурцов (Burțov) Китко Никитин, 6, 1050. Бурцов (Burțov) Осип, 6, 1039. Бурцов Осташъ (Burțov Ostaș), 4, 384. Бутак (Butac, <butac), 6, 142. Бутаков (Butakov) Иван, 4, 103. Бухнов (Buhnov <buhă, pop. și buhnă (bufnă) Малах, 4, 421. Вакин (Vachin, <vacă) Василий, 4, 314. Валошинский (Valoșinskij, Voloșinskij, <voloh) Михаил Степанов, пом., 1, 413.

Cuvântul *Vataman* (actualmente nume de familie) este etimologizat la noi din rusescul *атаман*, care e mai târziu, – atunci românescul a fost preluat din rusa veche sau, nu excludem, și o direcție inversă (explicația lui în rusă este problematică (Vasmer, I). Ватаман (Vataman, <vătăma+suf.-an) Антон, 3, 844. Ватаманов (Vatamanov) Никита, 3, 689. Виран (Viran <viran, etimologie turcică) Селиван, 5, 313. Волох (<Voloh), 3, 723. Волохов (Voloхов, <voloh) Андрей, 2, 589. Волохов (Voloхов) Захарий Иванов, пом., 5, 473, 477. Волохов (Voloхов) Матвей, пом., 4, 372, 389. Гаврина Фетинья (<Fetinia, nume romanic adus de români), пом., 1, 282. Гайно (Gaino, <găină), 6, 170. Галаш (Galaș, <golaș, gol+suf.-aș, cuvânt românesc, inexistent în rusă), 6, 95. Галашов (Galašov, <golaș) Андрей, 1, 646. Галашов (Galašov, <golaș) Василий, 2, 708. Галашов (Galašov, <golaș) Иван, 2, 708. Галашов (Galašov, <golaș) Марк, 4, 96. Галашов (Galašov, <golaș) Нестор, 4, 424. Глебова Домна (Domna), 6, 775. Глядков Микулка (Miculca), 1, 783. Глядуха Осташко (Ostașco), 1, 816. Голаш (Golaș, <gol+suf.-aș), швец, 4, 162. Голубев Осташко (Ostașco), 4, 136. Голянищев (Goleanișcev <gol+suf.-an) Семен, 1, 474. Голяш (Goleaș, <golaș), 6, 525. Голяш (Goleaș, <golaș) Евдоким, 5, 358. Голяш (Goleaș, <golaș) Иван,

4, 24. Горлов Луня (Lunea, <?luni+suf-ea), există și în limba rusă *лунь*, poate fi paralel și o influență de la români după ziua de naștere a săptămâinii, 4, 308. Гостилов Микулка (Miculca), 5, 112. Гостилов Мина Микулков (Miculcov), 5, 112. Дадулин (Dadulin, <Dadul) Андрей Кодратов, 5, 333. Деревков Окулко (Oculco, <ocul), 5, 269. Дергичников Федор Микулин (Miculin), 2, 484. Дешага (Deșaga, <deșagă pop. sau ?de+șagă), 6, 381. Дмитриев Остап (Ostaș) Гридин, зем., 5, 29. Домна (Domna, nume adus de români în Rusia), проскурница, 2, 203. Дрокин (Drochin, Drachin, <drac) Василий, 4, 259. Дрокулин (Droculin, <dracul) Емельян, 1, 246. Дронева Микула (Micula), 3, 540. Дубровский Сопун (Sorun, <sărun) Юрьев, пом., 5, 318.

Дуда (Duda, <dudă, există și în rusă дудь=plantă și дуда=дудка; atestat mai sus, în Novgorod, ca diminutiv românesc Dudică (<dudă+suf-ică), ru-tea semnifica și fructul dudului, așa cum se atesta în evul mediu și astăzi), 6, 363, 372. Дуда (Duda) Анцифорик, 1, 454. Дуда (Duda) Василий, 4, 285. Дуда (Duda) Исак Максимов, 5, 127. Дуда (Duda) Максим, 5, 127. Дуда (Duda) Михаил, 4, 490. Дуда (Duda) Онуфрий, 5, 349. Дуда (Duda) Ефрем Максимов, 5, 127. Дуда (Duda) Семен, 1, 220. Дуда (Duda) Якуш, 1, 516. Дудан (Dudan, <dudă+suf.-an) Петр, 5, 354. Дулов Насон (Nason) Семенов, зем., 5, 7. Дырда (Dârda, <dârdâi sau dârdală) Гридя, 5, 233. Евреев Петр Баташ (Bataș, *bâtaș, bâtacî, <bate+suf.-aș,-aci, unealtă) Кудашев, 5, 932. Евсюков Микула (Micula), 4, 308. Ермачков Остапко (Ostașco), 1, 808. Есин Тимофей Микулкин (Miculkin), 5, 378. Есин Федор Микулкин (Miculkin), 5, 378. Есипов Онтотман (Ontotman, <ortotman, românescul rotacizant are explicație, în rusă nu există, posibil a fost adus de români în Rusia în a doua formă), пом., 5, 35. Ескин Нестор Окулков (Oculcov), 5, 309. Есюков Микула (Micula), пом., 4, 184. Жиган Антуфьев (Jigan, <jig+suf.-an), 6, 772.

Жог (Jog, <joc), 4, 257. Жохов (Johov, <joc) Андриян, пом., 5, 17, 23. Жохов (Johov) Захар, пом., 2, 623. Жохов (Johov) Иван Павлов, пом., 5, 17. Жохов (Johov) Максим, пом., 3, 742. Жохов (Johov) Павел, 2, 652\5, 17. Sensul românesc Fasmer îl aduce exemplul din limba franceză, ceea ce arată că nu cunoștea româna, de unde provine și ca formă (Фасмер, II).

Загрязкий Иван Микулин (Miculin), пом., 6, 618. Загрязкий Микула (Micula) Юрьев, пом.,

6, 225. Замыцкая Домна (Domna), пом., 5, 551. Захонский Микула (Micula) Матвеев, зем., 4, 76. Иванов Алферий Остапов (Ostașov), 5, 334. Ивашков Остап (Ostaș) Васильев, 5, 123. Игамелев Остапко (Ostașco), 3, 922. Кин (Chin, <chin) Клим, 4, 231. Кинин (Chinin, <chin) Евстрат, 1, 618. Климов Насон (Nason, <nas) Артемьев, 5, 156. Кока (Coca, <cocă feminin, în rusă exista кокъ – colorant și o iarbă?), 6, 546.

Колесницын Остап (Ostaș) Степанов, пом., 3, 127. Коляк (Coleac, <?colac), 6, 214. Конищов Авдей Остапов (Ostașcov), 6, 1074. Корецкий, князь Волох (Voloh) Семенович, 1, 218. Корница (Cornița, <corn+suf.-iță, poate fi și poligeneză), 6, 497. Корова Остапко (Ostașco), 1, 786. Корулин (Corulin, <?corul, carul) Степан, 4, 23. Косика (Cosica, costiță, diminutivată românește), 6, 555. Косица, cu sufix slav., 6, 326. Котов Остапко (Ostașco), 1, 482. Коур (Cour-Cur!), скomorox, 6, 855. Кошелев Окулко (Oculco), 1, 219. Кошкин Остап (Ostaș) Перхуров, пом., 4, 55, 62. Кропач (Crapaci, <Crăraci, <crăra+suf.-aci, poreclă, mâncăcios, sau кропати=шить плохо), 4, 356. Кропосов (Crapos, <Crăpos, <crăra+suf.-os sau <crap, pește) Федор, 5, 609. Куликов Суря (Surrea <sur+suf-ea) Никитин, 6, 655. Кур (Cur!, *Сл. русс. яз* îl egaleză cu grecesul Кур, în română are sensul opus, ceea ce nu-l excludea ca poreclă), пос., 6, 205. Кур (Cur) Иван, 1, 789. Кур (Cur) Михаил, 2, 31. Куров Окиш (Curov Ochiș, <cur, <ochi+suf.-iș), 1, 64. Куров Окул (Curov Ocul) Онцифоров, 5, 106. Кухта (cuhta, <cuctă, cuscută), 6, 529. Лапа Мика (Mica, <Mica, mică), 5, 661. Лахов Остапко (Ostașco), 1, 658. Лача (Lacea, <lac) Дмитрий, пос., 6, 207. Лихачева Фетиния (Fetinia), пом., 6, 641. Лихачев Микула (Micula), пом., 6, 1030. Лодыга Остапко (Ostașco), 1, 662. Лугожский Остап (Ostaș) Гридин, зем., 5, 27. Лукьянов Микула (Micula) Карпов, 5, 344.

Лупандин (Lupandin, să fie din лупати sau <lup+suf.-an(d), pui de lup); în orice caz, лупеж=грабеж, кража – îl apropie de firea lupului) Арист Степанов, пом., 6, 491. Лупандин (Lupandin) Другой Одашев, пом., 6, 492. Лупандин (Lupandin) Иванъ Степанов, пом., 6, 492. Лупандин (Lupandin) Кудай Захарьин, пом., 494. Лупандин (Lupandin) Кудаш Суворов, пом., 6, 490. Лупандин (Lupandin) Недаш Захарьин, пом., 6, 492-494. Лупандин (Lupandin) Первый Одашев, пом., 6, 492-494. Лупандин (Lupandin) Третьячко Захарьин,

пом., 6, 492-494. Лупандин (Lupandin) Утеш Степанов, пом., 6, 492. Лупандин (Lupandin) Федор Суворов, пом., 6, 490, 491.

Лутов (Lutov, <?lut, existent și în limba rusă лутовяный, posibil poligeneză) Григорий, 6, 952. În cazul următor: Лутышово, д., 6, 19, 874, poate semnifica și cuvântul românesc lutiș, rământ lutos. Мазиллов (Mazilov <mazil) Степан Сытник, 2, 66. Мамонов Осташко (Ostașco), 1, 216. Мандин (Mandin, <Manda (Tanda și..., actualmente nume proverbial) Мартын, 3, 551. Мануйлов Микула (Micula) Павлов, 2, 190. Манушин (Manușin, <mănușă) Тимофей, 1,657. Мартынов Окул (Ocul) Андреев, 5, 297. Маскалин Суря (Surea <sug+suf.-ea), 4, 338.

Матанов (Matanov, <mătanie, pop. mătană) Артемий, кр., 1, 4. Матанов (Matanov) Ефрем, 1, 21. Матюкин Микула (Micula) Саввин, 5,231. Матюкин Овсей Микулин (Miculin), 5, 126. Маурин (Maugin, <Maur) Дмитрий Луховитин, пом., 6, 57. Машанов (Mașanov, <?moșan, moș+suf.-an) Василий, 1, 815. Машанов (Mașanov) (Машонов) Дорофей, зем., 6, 850. Медведев Чипр (Cipr, hipocoristic din <Ciprian), 2, 822. Миккуев (Miccuiev, Micui, <mic) Исаак, 3, 504. Миккуев (Miccuiev) Никифор, 3, 504. Микляй (Micleai, Miclea, <micu(l)+suf.-ea sau format din Micloș(i), după I.Iordan, dezinența cu -i, nu e românească), 6, 397. Микуев (Miccuiev, <mic) Василий, 3, 947. Микуй (Miccu, <mic) Федор, 4, 229. Микула (Micula), поп, 1, 399\2, 736\3, 795. Микула (Micula), староста, пос., 5, 197. Микула (Micula), церковный сторож, 2, 422. Микулин Онтومان (Miculin Ontoman), зем., 5, 15. Минин Микула (Micula) Аникиев, пом., 3, 681. Михалев Микула (Micula), пом., 3, 828. Dacă nu e din Малах, Молаш poate fi (Molaș, <moale+suf.-aș), 6, 553. Молашов (Molașov, <moale+suf.-aș) Савва, 6, 919.

Мосеев Волох (Voloh), 4, 265. Мосеев Микула (Micula) Подосенов, 3, 828. Мышкин Окул (Ocul <oculus), 1, 840. Мякинина Фетинья (Fetinia), 4, 327. Мякишов Микулка (Miculca), 2, 144. Насоников (Nasonikov <nas) Парфен, 1, 234. Насоников (Nasonikov) Фома, 1, 252. Насонков (Nasonkov) Нефед, 1, 625. Насонков Федор, 1, 615. Насонов (Nasonov) Андриян Емельянов, 5, 74. Насонов (Nasonov) Михаил Федоров, 5, 222. Неша (Neșa, <neș, pentru Neșu se consideră împrumut din l. bulgară Nešo (I.Iordan), în cazul dat este articulat la feminin,

6, 386. Нешин (Neșin, <neș, nearticulat) Иван, 5, 656. Никифоров Осташ (Ostaș) Иванов, 5, 168. Ногаткин Микула (Micula), пом., 4, 195. Носков Антон Микулин (Miculin), пом., 4, 79. Носков Онтومان Микулин (Ontoman Miculin), зем., 5, 19. Объед Лупанда (Lupanda, <lupana (DEX), la feminin, să confirme originea românească?) Васильев, пом., 2, 826. Огрызков Чуприк (Cipuric, hipocoristic din <Ciprian), 1, 65. Огур Микулин (Miculin), 6, 873. Окатов Обалаш (Obalaș, <o+bală+suf.-aș), 5, 191. Окишев (Ochișev <ochi+suf.-iș) Андрей, 1, 314. Окулец (Oculeț), 6, 287. Окулинин (Oculinin) Гаврило, пом., 6, 1074. Окулов Лукян (Oculov Luchian, ultimul sufixat românește, existent și astăzi), пом., 3, 380. Олтуфьев Микула (Micula) Гридкин, 5, 100.

Онтومانов (Ontomanov) Иуда, 1, 878. Онтومانов (Ontomanov) Сысой, 1, 213. Орел Микулка (Miculca), 1, 451. Остахнов Влас Насонков (Nasonkov), 5, 309. Осташ (Ostaș), церковный дьяк, 2, 203. Осташков (Ostașkov) Акинфий, своеземец, 3, 48-50. Осташков (Ostașkov) Алексей, 1,618. Осташков (Ostașkov) Ермак, 1,601. Осташков (Ostașkov) Еска, своеземец, 3, 48-50. Осташов (Ostașov) Афанасий Микулкин (Miculkin), 5, 385. Осташов (Ostașov) Василий Ивашков, 5,417. Осташов (Ostașov) Василий Максимов, 5, 147. Осташов (Ostașov) Влас Емельянов, 5, 143. Осташов (Ostașov) Гридя Федков, 5, 157. Осташов (Ostașov) Ермак Волков, 5, 348. Осташов (Ostașov) Иван, пом., 5, 435. Осташов (Ostașov) Лев Федков, 5, 413. Осташов (Ostașov) Фефилко, зем., 5, 40. Ошивкин Осташ (Ostaș), 3, 547. Ощера Осташ (Ostaș), 1, 101.

Пантелеев Микула (Micula), пом., 3, 725. Парютин Микула (Micula), 5, 932. Патов (Patov, <pat) Иона, 1, 294. Патов (Patov) Устин, 1, 294. Пахомов Осташ (Ostaș) Матвеев, 5, 366. Пелешьской (Peleș'skoj, <piele+suf.-eș) Ананий Павлов, пом., 4, 126. Пелешьской (Peleș'skoj) Павел, пом., 4, 126. Першин Осташ (Ostaș) Сенкин, 5, 289. Петров Григорий Осташов (Ostașov), 5, 396. Пешок Осташко (Ostaško) Вишнов, 3, 933. Полников Кузьма Микулин (Miculin), 4, 549. Полников Семен Микулин (Miculin), 4, 549. Полушкин Микулка (Miculca), 1, 646. Приходец Микула (Micula), 1, 740. Приходец Осташ (Ostaș), 1, 683. Проводов Насон (Nason), 2, 554. Проскурницын Окулко (Oculco), 1, 640. Пуло (Pulo, cuvânt obscen, întâl-

nit în Rusia și la tătaro-mongoli, subînțeles uneori în sensul nostru, credem, cu valoare peiorativă), 6, 197. Пуминов Окул (Ocul) Иванов, пос., 5, 210. Пусник (Pusnic <пустник) Афанасий, 3, 620. Пусник (Pusnic) Павел, 3, 628. Пустошкина Фетинья (Fetinia), пом., 5, 447. Пуха (Puha, este din пухъ sau la feminin <puhă), 6, 365. Пухачев (Puhacev <?puhă) Иван, 1, 43. Пыря (Pârea, <рърâи sau рърă+суф-еа, în rusă пыро=хлебное растение), 6, 479. Рашков (Rașcov <rașcă) Михаил, 1, 190. Рожнов Игнатий Микулин (Miculin), пом., 7, 542. Рожнов Микула (Micula) Игнатъев, пом., 3, 544.

Рупос (Rupos, <ripe+суф.-ос) Яков, 4, 228. Рупсо (Rupso, ?metateză rupos), 6, 263. Рупцо (Rupço, <rupt, ruptî) Василий, 5, 376. Рышко (Râșco, cîpercă, <râjko), 1, 471. Рышко (Râșco) Андрей Иванов, 5, 608. Рышков (Râșcov) Василий, 5, 501. Рышков (Râșcov) Гаврило, 5, 501. Рышков (Râșcov) Епимах, 2, 860. Рышков (Râșcov) Федор, 2, 860. Рязанцова Домна (Domna), пом., 6, 799. Ряшков (Reașcov <rașcă) Анисий, 3, 524. Ряшков (<rașcă) Смешко, 3, 524.

Сак (Sac, <sac), 6, 170, existența lui și cu articol hotărât, denotă incontestabil prezența și influența lui românească în limba rusă. Сакулин (Saculin, <sacul) Трофим, 2, 564. Сакулин (Saculin) Федор, 2, 566. Самарин Микула (Samarin <samar, origine sud slavă, Micula) Иванов, пом., 4, 436. Сапун (Sapun, <săpun), 6, 149. Сарпин Остап (Ostaș), 5, 85. Сарачин (Saracin, <?sărac, săraci, dacă nu este сарацин) Степан Иванов, 4, 191. Сарнин Остап (Ostaș), 5, 85. Свиязев Иван Пуляй (Puleai!, poreclă obscenă, dezinența cu -i e din rusă) Васильев, пом., 2, 752. Себеж (Sebej, <sebum, seb (seu)+суф-еș), 5, 497. Северня Окул (Ocul), пос., 5, 206. Селиванов Остап (Ostaș), зем., 5, 566. Семеновской Микул (Micul, așa e scris), поп, 3, 960. Семенов Остап (Ostaș), зем., 5, 8. Семичев Сулеш (Suleș, <sulă+суф.-еș) Алексеев, пом., 6, 879. Сенкин Остап (Ostaș), зем., 5, 5. Сидоров Остап (Ostaș) Артемов, 5, 338. Симанской Микула (Micula) Огарков, пом., 6, 477.

Скин (Schin, <spin, рор.schin) Емельян, 2, 11. Скокин (Scochin, <scoc) Игнатий, 3, 912. Скокулин (Scoculin, <scocul) Иван, пом., 4, 454. Скоморох Микулка (Miculca), 1, 758. Скоморох Остап (Ostaș), 3, 556. Скорушкин (Scorușkin, <scoruș) Василий, пос., 5, 212. Сназин-Микулин (Miculin) Федор Григорьев, пом., 4, 268. Спонов Остапко (dacă nu e Соропов Ostașco), 1, 518. Степанов Андрей Фалков (Falcov, <falcă), 5,

395. Степнов Остап Окулов (Ostaș Oculov), 5, 270. Сукляда (Шукля) Остап (Ostaș), 6, 761.

Сулец (Suleț, <sulă+суф.-еș, după părerea mea contextul românesc *sulă*: instrument și pește; și ca etimologie, este mai argumentat decât la Vasmer,III) Макап Иванов, 6, 933. *Слов. русс. яз.* redă sensul дасть сулу=выслушать, inclusiv verbul сулить, сулю; următorul exemplu însă înclină mai clar pentru un cuvânt românesc. Сулой (Suloi, <sulă+суф. augmentativ -oi) Иван, 1, 445. Сулуев (Suluev, <sul+суф.-ui sau suloi) Ананий, 2, 97. Сулуев (Suluev) Гридка Мартынов, 2, 96. Теркова Фетин'я (Fetinia), пом., 3, 909. Терпигорев Остап (Ostaș) Давыдов, пом., 4, 152. Титов Горяин Дудоров (Dudorov, <Tudor), пом., 6, 895. Титов Парфений Дудоров (Dudorov), пом., 6, 906. Торбейко Микула (Micula), 6, 857. Тотаринов Григорий-Буна (Bunea, <bun+ea sau бунеть) Яковлев, пом., 4, 567. Трофимов Матвей Микулин (Miculin), 5, 94. Турицын Микула (Turițan Micula, <turiță) Никитин, пос., 5, 206. Турло (Turlo, <turlă) Семен, 5, 173. Турнаев (Turnaev, <turna) Матвей, 6, 865. Турнай (Turnai, <turna), 6, 851. Тыртов (Târtov <târtă, mai multe sensuri, inclusiv a se târti, a elibera gaze, regional) Андрей Васильев, пом., 4, 275. Тыртов (Târtov) Василий, пом., 5, 59. Тыртов (Târtov) Гам, пом., 5, 507. Тыртов (Târtov) Герасим Никитин, пом., 4, 477. Тыртова (Târtova) Ефросинья, пом, 5, 507. Тютел Шило (corespondent lui Sulă) Михаил, 5, 401.

Фалев (Falev <fală, fale) Дмитрий Иванов, 2, 440. Фалев (<fală, fale) Нестер, 2, 519. Фалков (Falcov, <falcă) Иван, 1, 617. Фалков (Falcov) Лев, 1, 78. Фар (Far <far), 6, 531. Фарин (Farin) Федор, 1, 97. Фашутин (Fașutin, <fașă, фашина la Fasmer, IV, ar putea confirma originea românească) Антон, 1, 163. Федков Микула (Micula) Григорьев, 5, 132. Федков Насон (Nason), пом., 3, 542. Федков Федор Микулин (Miculin), 5, 416. Федков Фома Микулин (Miculin), 5, 408. Феря (Ferea, <fier+ea), 6, 167. Фетинья (Fetinia), проскурница, 4, 386. Филиппов Микула (Micula) Селиванов, 5, 369. Фомин Еремей Окулов (Oculov), 5, 189. Фомин Савва Окулов (Oculov), 5, 189. Футя (Futea, obscen, e clar o poreclă), 6, 498.

Харламов Рошка (Roșca, <roș+ca), пом., 5, 408. Хлуденев Микула (Micula) Чеботаев, пом., 5, 238. Хлуденев Юрий Ботаев (Botaeв, <?botai, botei – 'cârd'), пом., 4, 321. Хорош Никифор Осташов (Ostașov), 3, 454. Цепола (Țepola <*țepul, țeară?), 5, 213. Цин (Țin <ține?)

Ананий, 3, 954. Цин (Țin) Павел, 3, 954. Цин (Țin) Фома, 3, 954. Чехт Насоник (Nasonik), 1, 246. Чириков Микула (Micula), пом., 2, 558. Чубар (Ciubar <ciubăr), 5, 500. Чукля (Ciuclea, <Cioclea), 6, 407. Чулин (Ciulin, <ciulin sai din ciul,-ă) Емельян, 3, 909. Чулин (Ciulin) Иван, 3, 909. Чупреянов (Ciupreianov, <Ciṙprian) Конон, 6, 1054. Чупро (Ciupro, din Ciṙprian), 6, 555. Чупров (Ciuprov) Никита, 6, 1003. Чур (Ciur, <ciur, în rusa veche nu se atestă (Sreznevskij), în cazul nostru este susținut și de faptul că e substantiv) Иван, 5, 142. Шадрин Микула (Micula), 1, 457. Шепелев Микула (Micula) Васильев, пом., 3, 861. Шугин Остап (Ostaș) Семенов, пом., 4, 58. Щоколдин Микула (Micula), 6, 53. Щукля (Șciuclea, <Ciuclea Cioclea), 6, 405. Юренев Бурец (Bureți, <burete, bureți) Семенов, пом., 6, 386. Ярец Микулка (Miculca), 1, 198.

Indice geografic

Арбуж (Arbuji <harbuji în română), д., 6, 465. Аринино (Arinino <arin), д., 5, 240, 245. Ариново (<arin), д., 4, 362. Бабаха (<babacă), д., 4, 61. Бабачево (<babacă, babaci) 5, 645. Базулино (<bozul?), д., 518\4, 281. Балачево (<bale+suf.-aci), д., 2, 542. Балево (<bale), д., 2, 446. Балино (<bale), д., 2, 193. Батаковская (<batac), пож., 6, 375. Бачево (<baci), д., 2, 453. Безулино (Bezulin, <bezul, bez - învechit), пуст., 6, 602. Бобачево (<babacă, băbaci), д., 2, 95. Бозулино (<bozul), д., 6, 347. Борканово (<borcan, cu etimologie din bulgarul *burkan*, mai argopiat de română, în rusa veche боркан=морковь, însă aici nu are etimologie, poate românescul borcan e veriga de legătură cu un termen latin mai timpuriu, Fasmer, I), д., 1, 498. Борулина (Borulina, Burul), д., 5, 230. Борулицы (Boruliți, Borul, <Burul), оз., 6, 748. Букино (<bucă), д., 1, 620\2, 147; 5, 99. Букино (Buchino), пуст., 4, 95; поч. 6, 75. Букино (Buchino) Рамение, д., 6, 991. Букрово (Bucrovo, bucurovo <bucur?), д., 4. Булово (<bulă, haină rea, zdreanță, I.Jordan), д., 6, 446. Бульшово (<bulă), д., 2, 765. Бурезко (<bureza sau burezi поп., bureți), д., 4, 143. Бурулино (<burul, bunul), д., 1, 113. Бурцово (Burțovo, <burt(ă), burți), д., 1, 205. Бурцово-Рубчиха (<burt(ă), burți), д., 6, 47. Бутакова Нива (<butac), поч., 6, 264. Бутино (<bute), пуст., У1, 493. Бытко (<bâtcă), д., 3, 320.

Вакорино (<vacă sau văcar), д., 6, 425. Валашево (<valah - valașin, voloh - voloșin), д., 5, 520. Валья (Val'ja, <vale), д., 3, 892, 940. Вердеева (<verde), д., 6, 974. Вержица (Verjița <vergea, diminutiv), д., 5, 393, 408. Вешка (Veșca <veșcă),

р., 4, 350. Вешки (<veșcă), д., 3, 274. Волохово (<voloh), д., 1, 554. Волошево (<voloh), д., 5, 213. В Радолех (Radol, <Radul), пуст., 6, 959. В Радолех (Radol <Radul), пож., 6, 960. Выскино (<vâsc), д., 1, 293. Гаиново (<găină), д., 6, 137, 1007, 1044. Гайно (<găină), д., 1, 749. Глобицы (Globiți <gloabă), сельцо, 3, 576. Голяшев (<gol+suf.-aș), д., 5, 614. Голяшово (<gol+suf.-aș), д., 4, 393. Гурылево (Gurâlevo <gură+рьло), д., 6, 215. Гурылево (Gurâlevo), сельцо, 3, 937. Дангово (Dangovo <danga, etimologie turcică), д., 3, 675. Доманино (<Doman, Duman), сельцо, 2, 144. Доманов (<Doman, Duman), поч., 6, 164. Домниково (<Domnica), д., 6, 819. Домници (<Domna, Domnița), д., 3, 387. Дораган (<Dorogan, nume de familie), д., 4, 283. Дороган (<Dorogan), д., 1, 119; 2, 324. Дороган (<Dorogan), р., 5, 353. Дороганица (<Dorogan), д., 2, 610. Дрокино (<drac), д., 3, 110. Дубровская Нива, Манушиха (Manușiha, <mănușiha) то-жь, д., 6, 392. Дудорово (<Tudor), д., 2, 171; 3, 352. Дудоровский погост (<Tudor), 3, 95, 677.

Жавро (<javră), оз., 1, 728. Жапино (<jar! interj.), д., 3, 888. Жегоска (Jegosca <jeg+suf.-os), д., 5, 687. Жигиница (<jig), д., 4, 416. Жигино (<jig), д., 1, 660. Жог (<joc), поч., 4, 291. Жог (<joc), пуст., 5, 261. Загаиново (<Za+găină), д., 6, 366. Загаиново (<Za+găină), д., 6, 425. Замошье (<Za+<мош) киевско (pe râul Cuia, <cui), д., 5, 466. Зыбалово (<zăbală), д., 6, 40. Ильеша (<Ilieș), сельцо, 111, 808, 810. Ицово (<iță), д., У1, 51. Карачуни (<Crăciun, influență românească mai timpurie), д., 5, 678. Карачунский (Карачунитцкий) (<Crăciun), погость, 4, 151, 245, 578\5, 66-68, 582-613. Карачуны (<Crăciun), д., 4, 200. Кересте (Chereste <cherestea, etimologie turcică) Глухая, д., 3, 46. Керестно (<cherestea), д., 4, 132. Кересть (<cherestea), р., 3, 480. Кересть (<cherestea) Заречье., д., 3, 31. Килуха (<chiluga, chilug), д., У1, 844. Кинино (<chin), д., 1, 156. Китицы (<chiti (sau ținti), сельцо, 3, 806. Кобякино (Cobeachino <coabă), пуст., 6, 869. Кобякиново (<coabă), д., 5, 153. Козона (Cozona <cazon,-ă), д., 4, 470. Козоново (<cazon,-ă), д., 1, 289. Коколь (<cocul, ?cucul), д., 5, 445. Кокуево (Cocuevo, <cucui), д., 6, 391. Комашево (<cămașă), д., 1, 238. Корново (Cornovo, <?corn), д., 4, 405. Кроколец (<cracaleț, dicționarele noastre atestă *crăcăneț*, noi în jurul Chișinăului îl știm sub forma de *cracaleț de copil!*), д., 5, 255. Крячуново (<Crăciun), д., 6, 49. Кукоево (Cucuevo <cucui), остров, 5, 500. Кукуево (Cucu-

evo <cucu), д., 6, 10. Кукуево (Cucuevo), пуст., 6,909. Купрово (Cuprovo, <?cupru), д., 3, 459. Кушкина (<cușcă), д., 3, 314. Кушкино (<cușcă), д., 3, 329. Кушкино (<cușcă), оз., 3, 314, 333. Кушково (<cușcă), д., 1, 102. Куяне (<cuī, locuitori pe râul Cuia), д., 1, 787.

Лино (<lin, spre deosebire de peștele *lin*, prezent în ambele limbi, aici este vorba, probabil, de starea arei, a iazului), оз., 1, 728. Лунка (<luncă), оз., 2, 90. Лункино (<luncă), поч., 4, 371. Люля (Liulea <lulea), д., 6, 1020. Мазилцово (<mazil, poate e un exemplu de apariție mai timpurie, cu referire la Dal', este și la Fasmer,II: мазил=однодворец; fără explicație), д., 4, 489. Манушинская (<mănușă), пож., 6, 764. Манушиха (<mănușica), Дубровская Нива тож, д., 6, 392. Матаново (<mătană), д.,1, 5. Матей (<Matei), д., 3, 924. Мерцyno (<merță), д., 6, 880. Микляково (<Miclea, micu(l)+suf.-ea), д., 1, 138. Микулина Горка (<Micul, Micula), д., 6, 846. Микулино (<Micul, Micula), д., 1, 42. Микулинское (<Micul, Micula), д., 6, 211. Микулин (<Micul, Micula), поч., 6, 352. Микшино (Micșino <micșunea? sau mic diminutivat...), слободка, 6, 37. Микшино (Micșino) Селище., сельцо, 6, 162. Мичево (<mic, micī), д., 6, 555. Михалево-Микулино (Mihalevo-Miculino, <Mihale, Mihalsea în evul mediu, Micul) тож, 6, 292. Мичкино (<mic, micī), сельцо, 4, 146. Мичково (<mic, micī), д., 4, 275. Мичково (<mic, micī), поч., 6, 75. Морморка (Mormorca, <mor-mor, mormăie ursul, sau imită sunetul cursului de apă?, sau <mormăi), р., 4, 218. Мормылево (<?Mormăilă contaminat, sau <mormăi), д., 2, 737. Моргахово (<mort+suf.-ac), поч., 4, 312. Мосорина (<mosor), д., 5, 227. Мосорок (<mosor), д., 5, 551. Мошатино (Moșatino, <moș+suf.-at, asemenea cu buzat, pătat, moțat), поч., 4, 498. Мошина (<moș), д., 2, 520. Мошниха (Moșniha, <moș, *moșnică?, diminutiv feminin sau de la мошникъ=глухарь; ar putea fi anterior de moșneag, <moșneac, <moșnic; preluare în rusă, cu aluzie la pasăre și om cu aspectul oarecum caraghios, surd?), д., 6, 263. Мустей (<must+dez-eia), д., 5, 434. Мустино (<must), селище, 6, 794. Мушино (Mușino <mușă), вол., 6, 37, 86...

Над Керестью (<chererstea), 3, пож., 453. Над Тудромъ (<Tudor), д., 2, 842. На Жогу (<joc), д., 5,141. На Керести (<cherestea), д., 3, 64. На речке Луке Едерке (Ederke <iederă), д., 1, 163. На Улуке (Uluche <uluc, д., 2, 854. Ненино (Nepino <nene), заим., 6, 682. Нешково (Neșcovo <neș), д., 6, 642. Насоново (<Nason), д., 2,

55. Насоновская (<Nason), д., 6, 448. Негино (<neghină sau негъ), д., 4, 220. Нивка Мандино (Mandino <Manda), поч., 6, 230. Никулино (Nicula, contaminarea lui Micul din popularul Ni-cul), д., 6, 104. Никулкино (<Nicula, Ni-cul-Micul), д., 6, 527. Негиносине (<neghină+suf-os), д., 1, 270. Нор (Nor <nor), д.,2, 685. Ожигино (o+jig), д., 2, 133. Ожигулево (<o+jigul), д., 6, 53. Окиня-Турбино (<turba), д., 6, 102. Окишово (<ochi+suf-iș), д., 6, 158. Окишово (<ochi+suf-iș), селище, 1, 368. Окулино (<ocul), д.,4, 576. Окулова (<ocul), д., 1, 852. Окулово (<ocul), д., 1, 167. Окуловское (<ocul), д., 6, 847. Онтومانово (<ontoman, ortoman), д., 2, 336.

Осташкино (<ostaș), селище, 6, 1038. Осташково (<ostaș), вол., 6, 124-126. Осташково (<ostaș), д., 4, 462. Осташово (<ostaș), д., 1, 504; 2,253; 3, 425; 4, 425; 5, 242; 6, 137... Осташово (<ostaș), поч., 6, 169. Паева (<pai, paie), д., 4, 310. Паево (<pai, paie), д., 5, 573. Палма (<pal-mă), поч., 2, 836. Папушово (<părușă), д., 1, 521. Паруево (<paru(l)), sau păruī), д., 2, 287. Патово (<pat), д., 1, 294. Патриева Гора (<patrie?), д., 5, 377. Паунино (<păun), д., 5, 247. Пелеш (<piele+suf.-eș), д., 3, 331, 778\5, 492, 501, 507. Пелеш на Манюше (<piele+suf.-eș, <mănușă), д., 5, 139. Пелеш Афанасово то-ж (<piele+suf.-eș), д., 6, 329. Пелеша (<piele+suf.-eș, la feminin), д., 4, 7. Пелешкино (<piele+suf.-eș), д., 6, 401. Пелешь (<piele+suf.-eș), д., 4, 124. Пенницы (<?pană, rene, penițe), пуст.,1,67. Пенье (<rene), д., 5, 614. Пенье (<rene), поч., 6, 326. Пенягина (<reneag, mai ruțin probabil din пеняжекъ=монетка sau пеняжник=меняла, *Сл.русс.яз.*), нивка, 6, 423. Пенягино (<reneag), д., 2, 720. Пенякин (<reneac, reneag), поч., 6, 427. Перделов (<?perdea, perdele), поч., 6, 372. Пердлево (<?perdele), д., 6, 447. Пердлево Брюхово то-ж (<?perdele), д., 6, 494. Пердлев (<?perdele), поч., 6, 285.

Петрико (<Petrică, diminutiv al lui Petre, Petrea, Petru), поч., 4, 554. Петриково (<Petrică), д., 2, 452; 5, 249, 658; 6, 154. Corespondent, Петрино, д., 3, Карг. пог., 449; Ник. Суйд. п., 707, 712. Пинино (Pinino, <pin sau пина=моллюск...?), д., 5, 159. Пиняга (<?reneag, -ă), д., 3, 124. Пичино (Picino <picī, etimologie turcică), д., 2, 392. Плиноха (<plin, plinusa, plinuța, despre femeie sau despre apă?), д., 4, 257. Пулос!, obscen, д., 1, 696. Пуцьлево (Puțălevo <puță?), д., 1, 792. Пуяга (<puī, puigan), д., 351. Пуяга (<puī, puigan), р., 6, 54, 161... Пынки (<râine), поч., 6, 97.

Пырца (<râț), пуст., 4, 95. Пырщицо (Pâr'ișcio <râță), пуст., 4, 481. Радолец (<Raduleț, Radul), поч., 6, 446. Радолицы (<Raduleț, Radul), д., 5, 548. Радолицы Нижние (<Raduleț, Răduleț), д., 5, 550. Радол (<Radul), д., 2., Сыт. пог., 483, въ вол. Мореве, 724. Радоль (<Radul), д., 3, 150. Радоля (<Radul), р., 6, 952, 960. Радулово (<Radul), д., 4, 508. Радуля (<Radul), д., 4, 557. Раша (<rașcă?), д., 5, 228. Рашково (<rașcă), д., 2, 759. Родюкино (Rodiuchino <Răducu), д., 6, 405. Родюково (<Răducu), д., 5, 151. Рома (<Roma), д., 1, 180. Рошково (<roș, roșcă), д., 6, 853. Рошнево (Roșnevo <roșu), д., 1, 90... Ружала (<Ruja, Rujana, *Rujala?), д., 4, 500.

Рыдино (din рыдать sau <râde, cu sens invers), д., 3, 113. Рыдно (<râde?), д., 3, 68. Рындино (menționăm aici <рында=оруженосец, dar și <rând), сельцо, 2, 429. Рысово (<râs, râde, sau рысь-râs), д., 6, 993. Рытица (Râțița <rât), д., 5, 259. Рытицы (<rât), д., 5, 617. Рышкино (<râșcă), д., 6, 981. Савулино (<Savul, Sava), д., 1, 69. Сакова (<sac), д., 6, 982. Саково (<sac), д., 6, 401. -\- поч., 6, 65. Сачев (<sac, saci), поч., 4, 240. Сачки (<sac, saci, dacă exista сачек?), д., 1, 615. Себеж (<sebum (seb, seu), seb+suf-eș), д., 5, 505... Себеж (<sebum (seb, seu), seb+suf-eș), р., 4, 387. Селище Микшино (Micșino), сельцо, 6, 162. Сербалово (Serbalovo <Sorbală?), д., 5, 360. Скробовичи (<scrob), сельцо, 3, 751. Скробово (<scrob), д., 1, 115. Скробцово (<scrob), 2, 507. Скутово (Scutovo <scut sau rusescul скуть), д., 2, 385. Слина (Slina <slin), д., 6, 12. Слинково (<slin), д., 6, 280. Слинково (<slin) Фомино, тож, д., 6, 274. Слинишно (<slin), д., 5, 489. Собица (<sobă, diminutivat, etimologie complexă), р., 4, 336. Софоника (Sofonica, diminutivat românește), пуст., 6, 62,66. Страхон (<Zdrahon), д., 5, 455. Страхон (<Zdrahon), поч., 5, 456, 471, 472. Стрешно (<streșină), оз., 1, 127. Сулино (<sulă), д., 6, 342. Сулино Третье тож (<sulă ori sul), д., 6, 331. Суловское (<sulă), оз., 6, 396. Сулоево (<sulă, suloi), д., 5, 371. Сулоево (<sulă, suloi), сельцо, 1, 429. Секово (<sec), оз., 6, 1037. Тобино (<tobă), д., 6, 1069. Тобошево (<tobă+suf.-oș), д., 6, 95. Тобошево (<tobă+suf.-oș), оз., 6, 83,85. Тобошово Большое (<tobă+suf.-oș), д., 6, 93. Тресна..., иргеазă... Тросна (<trosni, de asemenea, adj. тростный=относящийся к сухим ветвям, к хворосту, егам агроаре!), д., 1, 722. Тросна (<trosni), р., 6, 160, 352. Тросно (<trosni), д., 1, 697. Тросно (<trosni), оз., 5, 525. Тросно Большое (<trosni), д., 5, 504. Тросно Заполье (<trosni), д., 506. Тросно Меньшое (<trosni), д., 5,504.

Турбино (<turba), д., 2, 298\6, 1063. Турбино (<turba), оз., 2, 299. Турбино Окиня (<turba), д., 6, 102. Турбин (<turba), поч., 6, 954. Турдова (Turda, nume topic în România), д., 4, 390.391. Турдово (Turdovo, cf. răspândirea lui timpurie la Drăganu 1933), д., 5, 613. У Микулиных Бурцово (<Micula, Burt(ă), Burti), д., 3, 90. Фалешкино (Faleșkino <fale), д., 2, 16. 216. Фалешково (<fale), д., 2, 216. Фалешов (<fale), поч., 4, 345. Фалин (<fală), поч., 6, 65. Фалкова (<falcă), д., 4, Рожд. пог., 281, Свинорецк. пог., 510. Фалково (<falcă), д., 1, 10, 46; 2, Полищ. пог., 257, въ гор. Демоне 519; 5, 372; 6, вол. Белая Никол. пог., 7, Никол. Забор. пог., 476. Фалнево (<fală sau falne), д., 2, 881. Фатово (<fată), селище, 1, 536. Фашутино (<fașă), д., 1, 162. Фетюшинская (<fată, fete), пож., 4, 507. Фларева (<floare), д., 4, 317. Фларевичи (<floare), д., 5, 575. Фларево (<floare), д., 4, 74; 5, 185, 544; 6, 1057. Флорово (<flori, floare), д., 1, Михайл. пог., 194, Тухол. пог., 710. Фокино (Fochino <foc), д., 1, 433, 580. Фустово (<fustă), д., 4, 383. Футино!, д., 6, 338. Футино!, озеро, 6, 338, 340, obscur, sau următorul. Футьнь (<футь=род монеты), оз., 6, 42, 44. Футьня, д., 6, 45. Хотулско (<Hotul de la Hot sau hatul?), д., 6, 848. – Нижнее, д., 6, 849. Хохулино (<Hohul?, din ho-ho!, onomatopoeic), пуст., 2, 459. Чернево (<чърнь, dar și cerne), д., 6, 276. Un argument românesc în ex. următor, Чернутеево (<cernut, cerne), д.,1,387. Чернеево (<?cerne), д., 6, 485. Чупро (<Čipro?), д., 2, 610. Харниха (<harnica, femeie harnică), д., 6, 105. Хореве (<horă), д., 1, 398; 2, 285. Хорино (<horă), д., 2, 244, 282.

Цыров (<țâr, -ă), поч., 6, 169. Шелева Гора (<șale, pop. șele), д., 2, 305. Шелелево (<șale, pop. șele), д., 2, 305. Шелелечь (șele+лечь, <șale, pop. șele), д., 5, 628. Шелелега (șele+лег, <șale, pop. șele), д., 4, 417. Шелино (<șale, pop. șele), д., 2, 747. !Щерепицы... Щеркино (<serc), поч., 2, 656. Яска (<iască-iasca, mai probabil, fiindcă e la feminin, sau яскъ=корзина?), д., 4, 286, 288, 315. Ярнова (Iarnova <iarna) Гора, сельцо, 1, 380. Ярновик (<iarna), д., 4, 8, 5, 297.

În concluzie, din analiza unei game variate de izvoare documentare constatăm o răspândire foarte timpurie a românilor în teritoriul cnezatului de Novgorod, începând din secolul XI până în circa secolul al XVI-lea. Destul de numeroasă în secolul XVI prezența românilor poate fi catalogată printr-o numeroasă colonie, ceea ce denotă o imigrare masivă a lor din timpurile cele mai vechi, ei afirmându-se aici și cu elemente de toponimie și hi-

dronimie. În ultima fază românii, ca și în perioada de început mai puțin documentată, se aflau într-o interacțiune destul de remarcată cu populația rusă, reflectându-se prin contaminarea termenilor de origine română cu terminații rusești, cu nume mixte româno-ruse, sau cu influențe românești asupra limbii ruse, rămase în afara atenției cercetătorilor pe toată durata istoriografiei moderne.

Studiul în cauză are o mare valoare științifică pentru istoria românilor, care până în secolul XIV resimte o penurie de izvoare documentare, aproape totală, în special cu referire la nume de persoane, iar în parte și la toponime și hidronime. De asemenea, cercetarea noastră aduce o completare substanțială istoricului teritoriului de nord-vest al Rusiei medievale.

Bibliografie

- Drăganu 1933:** N. Drăganu, Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și a onomasticeii (București 1933).
Ghimpu 2009: V. Ghimpu, Unele considerații privind românii și onomastica românească în Rusia de vest. Destin Românesc (serie nouă), revistă de istorie și cultură 3 (61), an IV (XV), 2009, 79-92.
Iordan 1983: I. Iordan, Dicționar al numelor de familie românești (București 1983).
Лабутина, Костючук 1981: И.К. Лабутина, Л.Я. Костючук, Псковские берестяные грамоты №3 и 4. СА 1, 1981, 66-88.
НПЛ 1950: Новгородская первая летопись старшего и младшего изводов (Москва-Ленинград 1950).
НПК 1915: Новгородские писцовые книги. Указатель к первым шести томам (I-VI) (Петроград 1915).
ПВЛ 1950: Повесть временных лет, часть 1, текст и перевод (Москва-Ленинград 1950).
ПСРЛ V 2000: Полное Собрание Русских Летописей, т. 5, вып. 2, Псковские летописи (Москва 2000).
ПСРЛ IV 2000: Полное Собрание Русских Летописей, т. 4, ч. 1, Новгородская четвертая летопись (Москва 2000).

Romanian mentions in North-Western Russia in the 11th-16th centuries (preliminary research)

Abstract

Analyzing a variety of documentary sources we attest an early propagation of Romanians within the territory of Novgorod principality starting with the 11th century until around 16th century. The existence of a big Romanian colony in the 16th century is indicative of a massive immigration from the earliest times. Their presence is illustrated by toponyms and hydronyms as well. The intense relations between the Romanians and the Russians in the less documented last period, is reflected by mixed Romanian-Russian terms, mixed names or other Romanian influences on the Russian language. This is a less researched topic in modern historiography.

The study has a significant scientific value for the history of Romanians which until the 16th century shows penury of documentary sources, especially referring to proper names, toponyms and hydronyms. The research is an addition to the history of medieval north-western Russia also.

Румынские названия в Северо-Западной России в XI-XVI веках

Резюме

Анализируя различные документальные источники, автор установил довольно широкое распространение румын в Новгородском княжестве начиная с XI и по XVI веков. Их большое количество в XV-XVI века, позволяет считать их присутствие довольно многочисленным и пришедшим сюда путем миграции и колонизации, что можно судить включительно по данным топонимии и гидронимики. Румыны-волохи находились в активной взаимосвязи с русским населением исповедуя общую православную религию, а также нося смешанные имена.

Настоящее исследование имеет большое научное значение для истории румын, у которых имеются довольно большие пробелы по документальным источникам и почти полностью отсутствуют сведения о личных именах, отчасти по топонимии и гидронимики, вплоть до XIV века. Также, оно существенно дополняет средневековую историю Северо-Западной Руси.

11.02.2010

Dr. Vlad Ghimpu, Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, str. 31 August, 121-A, MD-2012 Chișinău, Republica Moldova